

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและมีคุณภาพ ครูนับว่ามีบทบาทสำคัญยิ่ง เพราะครูเป็นตัวจักรที่สำคัญต่อการจัดระบบและการดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครูเป็นผู้อบรมสั่งสอนศิลปวิทยาการแก่นักเรียนให้ได้รับการศึกษาที่ถูกต้องและเป็นพลเมืองดีของชาติ ซึ่งครูมีความรู้ความสามารถมากเท่าใด ก็เป็นเครื่องเสริมให้การทำงานของครูดีขึ้น (เจลิชว บุรีภักดิ์ และคณะ 2520 : 19)

การที่ครูมีความสำคัญดังกล่าวนี้ เป็นภาระที่หนักและยิ่งใหญ่ เมื่อครูต้องรับภาระและหน้าที่ดังกล่าว ย่อมมีเวลาที่จะฝึกฝนตนเองให้ก้าวหน้าไปน้อยมาก จึงจำเป็นที่หน่วยงานซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องจะต้องช่วยเหลือส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเองขึ้นในทุกวิถีทาง ตลอดจนสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูด้วยการส่งเสริมวิทยฐานะครูให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้การทำงานของครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในปัจจุบัน มีครูประจำการเป็นจำนวนมากที่ต้องได้รับการศึกษาเพิ่มเติม ได้แก่ ครูประจำการที่สอนอยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กับครูประจำการที่สอนอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ของกรมสามัญศึกษา ประมาณ 100,090 คน และครูประจำการที่สอนอยู่ในโรงเรียนของเอกชน ประมาณ 17,288 คน ซึ่งครูประจำการเหล่านี้คุณภาพยังต่ำกว่ามาตรฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ 2526 : ไม่มีเลขหน้า)

การที่ประเทศไทยมีครูประจำการมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานเป็นจำนวนมาก เช่นนี้ มิได้หมายความว่าครูประจำการเหล่านี้ขาดความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้ ในขณะนั้นพบว่า ครูประจำการดังกล่าวสนใจที่จะศึกษาหาความรู้ สนใจที่จะสอบเลื่อนวิทยฐานะของตนให้สูงขึ้น และสนใจที่จะเข้ารับการอบรม แต่ครูประจำการเหล่านี้มีขีดจำกัดต่าง ๆ จึงทำให้ขาดโอกาส เช่น ไม่มีเวลาเพราะมีภาระต้องรับผิดชอบต่อ

ครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี มีภูมิลำเนาอยู่ห่างไกล และไม่สามารถทั้ง
ชั้นเรียนที่ตนเองอยู่ จึงไม่สามารถที่จะจัดตนเองให้เข้าไปศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิได้

จากสาเหตุดังกล่าว กองส่งเสริมวิทยฐานะครู กรมการฝึกหัดครู
ได้ตระหนักถึงครูประจำการที่ขาดโอกาสเหล่านี้ จึงได้จัดการศึกษาให้แก่ครูประจำ
การทั่วประเทศในระบบวิชาชุดครู ซึ่งนับว่าเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียนรูปแบบ
หนึ่ง ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสิทธิภาพในการทำงานของครูประจำการให้ค
งยิ่งขึ้น โดยเริ่มครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2438 ในลักษณะของการบรรยายให้ความรู้
หรือการประชุมอบรม โดยเน้นในเรื่องการเผยแพร่ความรู้เท่านั้น ยังไม่มีผลต่อ
การสร้างวิทยฐานะให้แก่ครูแต่ประการใด

การสอบวิชาชุดครูเพื่อเพิ่มวิทยฐานะครูได้กระทำในปี พ.ศ. 2454
ภายหลังการบรรยายวิชาชุดครูมีอคม ได้มีการสอบวัดผลเพื่อให้ประกาศนียบัตรแก่
ครูด้วย และการสอบวิชาชุดครูก็ได้พัฒนามาจนถึงปัจจุบันนี้ โดยมีกองส่งเสริมวิทย
ฐานะครูเป็นผู้รับผิดชอบ โดยทำหน้าที่สอน ออกข้อสอบ ตรวจสอบ ประกาศผล
และออกประกาศนียบัตรในด้านการเรียนการสอนนั้น เน้นในเรื่องการศึกษาด้วย
ตนเองและอาศัยสื่อการศึกษาทางไกลเป็นส่วนเสริม อันได้แก่ การศึกษาทางวิทย
ไปรษณีย์ การฟังคำบรรยายวิชาชุดครูจากเทปคำสอน เป็นต้น

หลักสูตรวิชาชุดครูได้แบ่งการสอบวิชาชุดครูออกเป็น 2 ระดับคือ
ระดับประกาศนียบัตรพิเศษวิชาการศึกษา (พ.กศ.) ซึ่งเทียบเท่าประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษา (ป.กศ.) และระดับประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม (พ.ม.)
ซึ่งเทียบเท่ากับอนุปริญญาตรี หรือประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ. สูง)
โดยแบ่งชุดวิชาออกเป็น 3 หมวดวิชาคือ ชุดวิชาบังคับ ชุดวิชาเลือก และหมวด
ชุดวิชาเลือกพิเศษ (กรมการฝึกหัดครู 2527 : หน้า ข)

ปัจจุบัน กรมการฝึกหัดครูได้เปิดโอกาสให้ครูประจำการสมัครสอบ
ได้ปีละ 4 ครั้ง เพื่อให้ครูประจำการสอบวิชาชุดครูได้ครบตามที่หลักสูตรกำหนดไว้
เร็วขึ้นกว่าเท่าที่ได้จัดทำมา แต่ผลของการสอบผ่านยังอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ
โดยเฉลี่ยแล้วจำนวนผู้สอบได้ทุกหมวดวิชารวมกันไม่เกิน 50% จากจำนวนผู้เข้าสอบ
ทั้งหมดของการสอบแต่ละครั้ง (กรมการฝึกหัดครู 2524 : 29 - 30)

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การที่ผู้เข้าสอบสอบได้ เป็นจำนวนรวมกันไม่เกิน 50% นั้น สาเหตุใหญ่น่าจะมาจากตัวหลักสูตรการสอบวิชาชุด ครุภัณฑ์เอง ฉะนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และผู้เข้าสอบ ต่อหลักสูตรการสอบวิชาชุดครูระดับประกาศนียบัตรครูพิเศษมัธยม ของกรมการฝึกหัดครู และเหตุผลอีกประการหนึ่งคือ ยังไม่มีผู้ใดหรือหน่วยงานใดได้ทำการศึกษาวิจัยในหลักสูตร ดังกล่าวมาก่อน ทั้งนี้ผู้ทำการวิจัยจะได้นำผลการวิจัยเสนอต่อหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง ในการที่จะหาทางปรับปรุงให้หลักสูตรการสอบวิชาชุดครูพัฒนาไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อผู้รับบริการ คือครูประจำการที่คอยโอกาสทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และผู้เข้าสอบต่อหลักสูตรและการสอบวิชาชุดครูระดับประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม ของกรมการฝึกหัดครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และผู้เข้าสอบต่อหลักสูตร และการสอบวิชาชุดครูระดับประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม ของกรมการฝึกหัดครู

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโดยตรงต่อการสอบ วิชาชุดครู ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการวิชาการหรือการบริหาร ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกทำการ วิจัยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างเพียง 2 กลุ่มเท่านั้นคือ กลุ่มอาจารย์ และกลุ่มผู้เข้าสอบ
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะความคิดเห็นของอาจารย์และผู้เข้าสอบ ต่อหลักสูตรการสอบวิชาชุดครูระดับประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม ของกรมการ- ฝึกหัดครู
3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์และข้าราชการ สังกัดกองส่งเสริมวิทยฐานะครู และผู้ทรงคุณวุฒิที่กรมการฝึกหัดครูแต่งตั้ง และผู้เข้าสอบ ที่สมัครสอบวิชาชุดครูระดับประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม หมวด ก. ข. ประจำปี 2529 - 2530 ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

การสอบวิชาชุดครูเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ผู้เข้าสอบจะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ตามหลักสูตรและการสอบวิชาชุดครูระดับประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม ของกรมการฝึกหัดครู (พ.ศ. 2527) และอาศัยระบบของการศึกษาทางไกลเป็นส่วนช่วยเสริมให้เกิดความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยมีกองส่งเสริมวิทยฐานะครู เป็นผู้สอน ออกข้อสอบ ตรวจสอบ ประกาศผลสอบ และออกประกาศนียบัตร ทั้งนี้เมื่อผู้เข้าสอบสามารถสอบผ่านเกณฑ์การสอบตามหลักสูตรดังกล่าว จะได้รับประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม (พ.ม.) ต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดเห็น หมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งแสดงออกโดยอาศัยสภาวะภาพ ความเชื่อ พื้นความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมเดิมของบุคคลนั้น ซึ่งการแสดงความคิดเห็นของบุคคลนั้น บุคคลอื่นอาจไม่เห็นด้วยก็เป็นได้

อาจารย์ หมายถึงข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำกองส่งเสริมวิทยฐานะครู หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่กรมการฝึกหัดครูแต่งตั้ง เพื่อทำหน้าที่ฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับการผลิตตำรา สื่อการเรียนการสอน ให้บริการตอบคำถามทางวิชาการ และออกข้อสอบประจำวิชาชุดครูที่รับผิดชอบ

ผู้เข้าสอบ หมายถึงครูประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาของรัฐหรือเอกชน ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และได้รับเงินเดือนประจำ และสมัครสอบวิชาชุดครูในระดับประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม (พ.ม.)

วิชาชุดครู หมายถึงระบบการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมวิทยฐานะครู โดยช่วยให้ครูที่ยังไม่มีวุฒิครูได้มีวุฒิครู และครูที่มีวุฒิเท่าใดมีวุฒิสู่สูงขึ้น เป็นระบบของการศึกษานอกโรงเรียน โดยมีกองส่งเสริมวิทยฐานะครู กรมการฝึกหัดครู เป็นผู้รับผิดชอบ

การเรียนการสอน หมายถึงการใช้ระบบของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยผู้สมัครสอบจะต้องศึกษาหลักสูตร และหาความรู้จากตำรา เอกสาร และสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ

นอกจากนี้ยังอาศัยสื่อการศึกษาทางไกลเป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ใ้แก่ระบบวิทยุไปรษณีย์ โทรทัศน์ และจดหมายโต้ตอบ

ประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษมัธยม (พ.ม.) หมายถึงประกาศนียบัตรที่กรรมการฝึกหัดครูออกให้กับผู้ที่สอบผ่านหลักสูตรการสอบวิชาผู้คครูของกรรมการฝึกหัดครู ซึ่งมีศักดิ์และสิทธิ์เทียบเท่าประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง) ของวิทยาลัยครูทุกประการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นประโยชน์ต่อกรรมการฝึกหัดครูในการพิจารณาวางแผนและประเมินผล เพื่อปรับปรุงการสอบวิชาผู้คครูให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับความจำเป็นและความต้องการของผู้เข้าสอบวิชาผู้คครู
2. เป็นประโยชน์ในการวางแผนงาน โครงการและกิจกรรมตามอุดมการณ์ของกรรมการฝึกหัดครูให้เป็นการสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการศึกษาของชาติในด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน
3. เป็นประโยชน์ในการที่จะกระตุ้นให้ผู้เข้าสอบวิชาผู้คครูได้เกิดความสนใจในการสอบวิชาผู้คครูอย่างจริงจัง
4. เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าและวิจัยต่อไป

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย